

Súd: Krajský súd Žilina  
Spisová značka: 13CoP/34/2023  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3522202256  
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2023  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Štolcová  
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:3522202256.2

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Štolcovej a členov senátu JUDr. Márie Dubcovej, JUDr. Jána Burika, vo veci starostlivosti o mal. J. T., nar. dňa XX.XX.XXXX a mal. Q. T., nar. dňa XX.XX.XXXX, v konaní zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, so sídlom Hviezdoslavova 40, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, deti rodičov: matka V. W., nar. dňa XX.XX.XXXX, t.č. bytom X. XXX/XXX, XXX XX W., zastúpená právnu zástupkyňou JUDr. Eliškou Kotvanovou Sosnovou, advokátkou, so sídlom U. X., XXX XX V., a otec: O. T., nar. dňa XX.XX.XXXX, bytom XXX XX P. XXX, zastúpený právnu zástupkyňou JUDr. Editou Salajkovou Lehocou, advokátkou, so sídlom P. XXXX, XXX XX P. - U., v konaní o návrhu matky na zmenu zverenia detí, určenie výživného a úpravu styku s deťmi, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 9P/43/2022-175 zo dňa 08.03.2023

### rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 9P/43/2022-175 zo dňa 08.03.2023 v napadnutých výrokoch I., II., III., IV., V. VI. a VIII. p o t v r d z u j e .

Rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 9P/43/2022-175 zo dňa 08.03.2023 vo výroku VII. m e n í tak, že ukladá rodičom maloletých detí a maloletým deťom povinnosť podrobiť sa v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Senica odbornému psychologickému poradenstvu po dobu jedného roka od právoplatnosti rozsudku.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

### odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd výrokom I. rozhodol, že mal. J. T., nar. XX.XX.XXXX a mal. Q. T., nar. XX.XX.XXXX sa zverujú do osobnej starostlivosti matky; zastupovať a spravovať majetok detí budú obaja rodičia. Výrokom II. uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu mal. J. mesačne sumou 80,- Eur mesačne a na výživu mal. Q. mesačne sumou 80,- Eur, a to vždy do 20. dňa v každom mesiaci vopred k rukám matky detí počnúc právoplatnosťou rozsudku. Podľa výroku III. otec je oprávnený sa s mal. J. a s mal. Q. stretávať každý párny týždeň v čase od štvrtka od 13:00 hod. do nasledujúceho nepárneho pondelka do 08:00 hod. s tým, že otec deti prevezme a odovzdá v školskom alebo predškolskom zariadení, ktoré deti aktuálne navštevujú, prípadne v mieste bydliska matky v prípade, že deti nebudú v školskom alebo predškolskom zariadení z dôvodu choroby, či prázdnin. Rodičia sú povinní sa navzájom deň vopred informovať o tom, či deti budú v konkrétny deň prevzatia v škole alebo materskej škole. Výrokom IV. rozhodol, že otec je oprávnený sa s mal. J. stretávať každý nepárny týždeň v čase od piatka od 13:00 hod. do nasledujúceho párneho pondelka do 08:00 hod. s tým, že otec dieťa prevezme a odovzdá v školskom zariadení, ktoré dieťa aktuálne navštevuje, prípadne v mieste bydliska matky v prípade, že dieťa nebude v školskom zariadení z dôvodu choroby, či prázdnin. Rodičia sú povinní sa navzájom deň vopred informovať o tom, či dieťa bude v konkrétny deň prevzatia v škole. Výrokom

V. konštatoval zmenu rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 24.03.2022 č.k. 9P/53/2021-205 vo výroku II.. Výrokom VI. nad výchovou maloletých detí nariadil dohľad. Výrokom VII. matke a otcovi detí uložil povinnosť podrobiť sa v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom odbornému psychologickému poradenstvu po dobu jedného roka od právoplatnosti tohto rozsudku. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol výrokom VIII. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia v odseku 1. okresný súd poukázal na návrh podaný matkou mal. detí, ktorým sa domáhala zmeny pôvodného rozhodnutia a žiadala zverenie detí do svojej osobnej starostlivosti, určenie výživného na každé dieťa zo strany otca vo výške 100,-Eur mesačne, styk otca s deťmi upraviť na každý párny týždeň v roku od piatka od 15,00 hod. do nedele do 18,00 hod., ktorý odôvodnila tým, že pri rozvoze manželstva bola rodičom uložená povinnosť podrobiť sa psychoterapeutickým sedeniam v CDR Myjava. Z poslednej správy CDR zo dňa 06.07.2022 jednoznačne vyplýva, že výchovné prostredie u otca nie je v záujme detí, pretože deti vykazujú výrazné známky traumatizácie, citového zranenia, neistoty a vysokej úzkosti. Pri správaní detí a v ich neverbálnych prejavoch bol zaznamenaný pozoruhodný kontrast v prítomnosti matky a v prítomnosti všetkých členov rodiny, vrátane otca. U maloletej Q. bolo zistené intenzívne citové naviazanie na matku. Psychologička konštatovala, že jej odlúčenie ju opakovane citovo zraňuje, vyčerpáva, traumatizuje, čo predstavuje vysoké riziko pre jej ďalší psychický vývin. U maloletého J. boli pozorované neadekvátne postoje a názory vo vzťahu k ženám, ktoré sú nebezpečné a bránia obnoveniu zdravej vzťahovej väzby.

3. V odseku 2. odôvodnenia napadnutého rozsudku poukázal na vyjadrenie otca, ktorý uviedol, že deťom nebráni v kontakte s matkou, myslí si, že deti by mali mať vzťah k matke vybudovaný, keďže on v predchádzajúcom období chodil na týždňovky.

4. V odseku 3. odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd uviedol rozsah vykonaného dokazovania, a to oboznámením sa s návrhom matky, výsluchom rodičov, správami zo školy a materskej školy, správami kolízneho opatrovníka, správou Centra pedagogicko psychologických služieb Senica, správami o príjmoch rodičov, listom U. V. zo dňa 12.02.2023, Znalecký posudkom PhDr. Igora Obucha č. 02/2023, ktorého obsah popísal v odsekoch 9. až 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

5. V odseku 4. odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd poukázal na rozsudok zo dňa 24.03.2022 č.k. 9P/53/2021-205, právoplatný dňa 31.03.2022, ktorým bolo manželstvo rodičov detí rozvedené. Súd schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti otca a matka sa zaviazala prispievať na výživu každého dieťaťa sumou 80,- Eur. Zároveň bol v rámci rodičovskej dohody upravený aj styk matky s deťmi tak, že sa s nimi mala stretávať od piatka od 12,00 hod. do nedele do 18,00 hod.. Maloletému J. a Q. bola uložená povinnosť zúčastniť sa psychologického poradenstva, a to za súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom po dobu nevyhnutnú podľa psychológa. Matke a otcovi detí bola uložená povinnosť podrobiť sa psychoterapeutickým sedeniam v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Myjave po dobu 1 roka.

6. Ďalej okresný súd uviedol, že následne boli vedené aj ďalšie konania, v rámci ktorých bol okrem iného zamietnutý návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým matka žiadala zverenie detí do jej osobnej starostlivosti, určenie styku otca s deťmi a určenie výživného zo strany otca detí (uznesenie sp. zn. 9P/44/2022).

7. Okresný súd aplikoval ust. § 36 ods. 1, § 24 ods. 1 až 5, § 25 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1 až 7, § 65 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, 2, § 37 ods. 2 písm. b), d) zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) a po vykonaní dokazovania rozhodol tak, ako vyjadril vo výrokovej časti svojho rozsudku.

8. V odseku 17. odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd konštatoval, že situácia v rodine maloletých detí je komplikovaná, čo je spôsobené nedostatočnou a v zásade úplne neproduktívnou komunikáciou rodičov, ktorou situáciou deti nepochybne trpia, čo sa u maloletého J. prejavuje aj agresívnymi prejavmi vo vzťahu k matke a u Q. tým, že v kontakte s matkou, ak je prítomný otec, nie je schopná prejavovať svoj pozitívny postoj k matke v plnej miere, hoci po matke vnútorne túži. Podľa okresného súdu otec ešte zrejme doposiaľ nespracoval rozvod manželstva a matka vzhľadom na svoju osobnostnú charakteristiku využíva málo účinné metódy na podporu vzájomného vzťahu s deťmi. Okresný súd poukázal na konštatovanie znalca, že psychický potenciál oboch rodičov na

zvládanie stresových životných situácií je v zásade slabší. Otec nie je schopný mať kritickejší pohľad na seba samého, keďže je vnútorne neistý, má menšiu schopnosť tolerovať potreby a prania iných. Matke záleží na pozitívnych interakciách k okoliu, avšak má málo zdrojov podpory v posilňovaní jej zdravého sebavedomia. Deti majú matku radi, čo bolo zistené aj u znalca, keďže obe deti sa vo vzťahu k matke správali spontánne, komunikovali s ňou, chválili sa, ukazovali, čo urobili. U J. je situácia komplikovaná, keďže na jednej strane má matku rád a na strane druhej si uvedomuje, „čo im matka urobila“. Okresný súd zvýraznil, že pre deti je rozchod rodičov traumou na celý život, čo si však väčšina rodičov neuvedomuje a v porozchodovom štádiu nie je ani schopná primerane reagovať na potreby detí, keďže sa snažia riešiť tzv. vlastné problémy. Otec síce deklaroval, že vedie deti k láske k matke, v skutočnosti však išlo iba o formálne proklamácie nepodporené skutočnými činmi. Ak poukazoval napríklad na to, že maloletý mal agresívny prejav voči matke, ani on voči takémuto prejavu nezakročil.

9. Okresný súd uviedol, že ako dôkaz nevykonal otcom predložené zvukové a obrazové záznamy, pretože bolo zrejme, že tieto sú vyhotovované účelovo a tak, aby otec pôsobil ako dokonalý rodič a matka ako zlý rodič. Vyhotovovanie obrazových záznamov za situácie, keď deti o tom vedia, nepochybne nemohlo priniesť zábery, na ktorých sa deti budú správať spontánne, naopak, vyhotovovaním záberov otec len prilieva olej do ohňa a situácia sa ešte zhoršuje.

10. Okresný súd poukázal aj na to, že matka nevie, ako má situáciu riešiť, hoci si uvedomuje, že nie je aktuálne dobrá, čo je zrejme zo správ školy i škôlky. Otec prípravu maloletého J. do školy nezvláda, čo sa prejavuje na jeho školských výsledkoch, keďže je najslabším žiakom triedy. Zabúda si úlohy, je nepripravený, čo svedčí o nezvládnutí rodičovskej úlohy pri kontrole dieťaťa. Výrazne sa zhoršilo jeho správanie (a to najmä k spolužiačkam a ženám), nerešpektuje pravidlá, má agresívne prejavy. Napriek tomu, že otec o tejto situácii vie a bolo mu to doporučené školou, doposiaľ pre maloletého nezabezpečil spoluprácu so psychológom, ktorého nevyhnutne potrebuje. V prípade J. sa tak jednoznačne dá podľa okresného súdu konštatovať, že otec jeho výchovu nezvláda na požadovanej úrovni. U Q. je situácia o niečo jednoduchšia vzhľadom na to, že navštevuje ešte len materskú školu, teda nemá školské povinnosti. Nezhody rodičov, nevyriešené spory, sa však prejavujú aj na nej. Podľa otca sa pociká, keď má ísť k mame, avšak materskou školou to potvrdené nebolo, Q. sa pociká nezávisle od toho, kam ide a kto ju priviedol. Otec zjavne bojkotuje návštevu materskej školy v dňoch, kedy má pre dieťa prísť matka, pretože vie, že Q. s ňou pôjde jedine zo škôlky, nie už od neho. Vzťah k matke má však pozitívny, vytvorený a v prípade, že tam otec nie je, je schopná lásku k matke aj prejavíť. Otec nosí Q. do škôlky ako bábätko, hoci to už zjavne k jej veku nepatrí.

11. Za tejto situácie bola podľa okresného súdu potrebná v prípade starostlivosti o deti radikálna zmena, pretože ďalšie zotrvávanie detí v starostlivosti otca je kontraproduktívne. Ak by boli deti ďalej ponechané v starostlivosti otca, nemali by možnosť budovať si vzťah s matkou a postupne by došlo k jeho úplnému prerušeniu. Znalec v zásade takéto radikálne riešenie nenavrhol, avšak v kontexte s inými vykonanými dôkazmi (najmä správami zo školy) mal za zrejme, že otec rodičovskú úlohu v plnej miere nezvláda. Podľa názoru znalca sú obaja rodičia schopní sa o deti postarať, avšak za situácie, keď vznikajú problémy vo výchove detí a otec bráni deťom v stretávaní sa s matkou, respektíve ich v stretávaní žiadnym spôsobom nepodporuje, nemal okresný súd inú možnosť, ako deti zveriť do starostlivosti matky. V prípade Q. okresný súd nepredpokladal pri prechode do domácnosti matky výraznejšie problémy. Podľa okresného súdu situácia určite bude komplikovanejšia u J., ktorý navonok prezentuje nepriateľský vzťah k matke, avšak pri postupnom prechode a zabezpečení kontaktu s matkou sa situácia aj v jeho prípade dá zvládnuť. Matka bude musieť byť oveľa aktívnejšia ako doposiaľ, deťom bude musieť zabezpečiť podporu aj zo strany odborníka. Obe deti majú stále uložené výchovné opatrenie - povinnosť zúčastniť sa psychologického poradenstva za súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom a túto ich povinnosť okresný súd nezrušil. Psychologická intervencia v prípade oboch detí je totiž nevyhnutná a s deťmi je potrebné pracovať. Okresný súd však ponechal aj na iniciatíve matky, aby zabezpečila deťom aj súkromne psychologickú pomoc (klinický psychológ) a nespoliehala sa len na pomoc úradov. Ide o jej deti a ich zdravý vývin. Obe deti majú pozitívny vzťah k ďalšiemu dieťaťu matky.

12. Okresný súd v odseku 19. odôvodnenia v zásade dospel k záveru o zverení detí do starostlivosti matky z dôvodu nezvládnutej úlohy rodiča u otca. V prípade, že by deti u otca zostali, situácia vo vzdelávaní J. by sa ešte viac zhoršila napriek tomu, že je v nízkom ročníku základnej školy, a vzťah s matkou by bol nulový, čo by nepochybne viedlo k poruchám vo vývine dieťaťa. U Q. je zrejme, že jej matka chýba a inak ako zverením maloletej do jej starostlivosti sa ich kontakt vzhľadom na nedostatočnú

spoluprácu otca nedá zabezpečiť. Považoval za potrebné uviesť, že ani jeden z rodičov nie je tým lepším rodičom, obaja majú značné nedostatky v rodičovských zručnostiach, výchova detí je výrazne narušená ich konfliktom a deti sú v strese. Matka nepochybne poskytne otcovi priestor na starostlivosť o deti, teda deti budú mať možnosť profitovať z výchovy oboch rodičov na rozdiel od súčasnosti, kedy ich výchovu realizuje výlučne otec.

13. Podľa okresného súdu vhodnou formou starostlivosti o deti by bola i striedavá starostlivosť, avšak tú v súčasnosti nie je možné realizovať, a to vzhľadom na vzdialenosť bydlísk rodičov. U matky bude situácia i tak načas komplikovaná, keďže je potrebné s deťmi chodiť do školy vo P., teda zo začiatku budú deti dlhšie dochádzať. Od septembra 2023 by bolo možné u oboch detí zmeniť školu tak, aby ju mali bližšie k bydlisku matky.

14. Do úvahy podľa okresného súdu neprichádzalo ani rozdelenie detí medzi rodičov, keďže deti majú medzi sebou silné puto a v zásade si vzájomnými vzťahmi čiastočne nahrádzajú to, čo nedostávajú od svojich rodičov. Pretrhnutie tohto vzťahu by bolo pre deti škodlivé.

15. Okresný súd u J. určil dlhšiu dobu stretávania sa s otcom, keďže považoval za možné predpokladať problémy pri prechode do domácnosti matky. Víkendy tak môže tráviť spolu s otcom až do doby, kým nedôjde k pochopeniu celej situácie zo strany maloletého a jej upokojeniu. Je dôležité, aby maloletý mal pocit, že môže byť s oboma rodičmi. U Q. je v súčasnosti postačujúci styk každý druhý týždeň od štvrtka do pondelka.

16. List, ktorý do spisu doručila osoba s menom U. V., okresný súd nevyhodnotil ako vierohodný, pričom v širších súvislostiach mal za zrejmé, že ide o osobu, ktorá bola podrobne zo strany otca informovaná o tom, čo sa deje ako aj, že nešlo tiež o osobu, ktorá by bola schopná posúdiť, ako prebieha starostlivosť o deti u otca a u matky. Podľa okresného súdu osoby, ktorých výsluch otec navrhoval, by rovnako neboli schopné vniesť do veci svetlo, keďže nežili v spoločnej domácnosti ani s matkou a ani s otcom. Išlo by len o prezentovanie ich vlastných názorov bez poznania objektívneho stavu.

17. Pri určení výživného vychádzal okresný súd z potrieb detí a možností a schopností oboch rodičov podieľať sa na ich výžive. Deti majú v zásade bežné náklady na stravovanie, ošatenie, hygienu. Matka detí je od októbra na materskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok a rodinné prídavky na jedno dieťa vo výške 360,- Eur mesačne. Pred materskou dovolenkou poberala matka príjem vo výške cca 500,- Eur mesačne. Jej manžel dosahuje hrubý príjem cca vo výške 2.000,- Eur. Matka spolu s manželom majú dcéru U., nar. dňa XX.XX.XXXX. Žijú v rodinnom dome, ktorý aktuálne prerábajú. Majú bežné výdavky. Otec detí dosahuje aktuálne príjem vo výške 611,77 Eur mesačne. Nemá inú vyživovaciu povinnosť. Žije s deťmi v rodinnom dome. Má bežné výdavky.

18. Okresný súd za primerané výživné považoval sumu 80,- Eur mesačne na dieťa, teda sumu rovnakú, akú platila matka na výživu detí v čase, keď boli deti u nej. Táto suma zodpovedá potrebám detí a tiež možnostiam oboch rodičov podieľať sa na ich výžive. Po zohľadnení príjmu v rodine matky a u otca je zachovaná aj zásada zhruba rovnakej životnej úrovne členov rodiny. Otcovi zostáva po zaplatení výživného suma cca 451,- Eur. U matky bude príjem na člena rodiny cca 400,- Eur (príjem matky + príjem jej manžela + výživné delené piatimi osobami).

19. Vzhľadom na zložitosť situácie a nedostatky v rodičovských zručnostiach okresný súd nad výchovou detí nariadil dohľad vychádzajúc z § 37 ods. 2 písm. b) zákona č. 36/2005 Z.z., čím je možné pravidelne kontrolovať, ako prebieha starostlivosť o deti zo strany oboch rodičov a vhodne ich usmerňovať. Súčasne uložil rodičom aj povinnosť podrobiť sa v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom odbornému psychologickému poradenstvu po dobu 1 roka vychádzajúc z § 37 ods. 2 písm. d) zákona č. 36/2005 Z.z.. V tejto súvislosti poukázal na to, že obdobné opatrenie mali rodičia uložené už v rámci rozvodového konania, pričom je potrebné, aby sa v poradenstve pokračovalo, pretože stále medzi rodičmi neprebíha riadna komunikácia a spory medzi nimi nie sú doriešené.

20. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 52 CMP.

21. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie otec maloletých detí prostredníctvom právnej zástupkyne. Poukázal na v súdnom konaní znalcom PhDr. Igorom Obuchom z odboru

psychológie, odvetvie klinickej psychológie detí a dospelých, vypracovaný Znalecký posudok č. 02/2023, z ktorého okrem iného vyplynulo aj to, že za danej situácie by nebolo pre deti vhodné, aby boli nútené „premiestniť sa“ z domácnosti otca do domácnosti matky, ako si to matka predstavuje. Ak by sa k matke premiestnila len Q. (a J. by zostal v domácnosti otca), mohol by sa narušiť dobrý vzájomný vzťah oboch súrodencov, ktorý je pre nich veľmi dôležitý a je im oporou. Ak by bol „nútený“ premiestniť sa k matke aj J., znalec sa oprávnenne domnieval, že by mu chýbal častejší kontakt s otcom, pretože vzťah k nemu vyznieva zo strany J. ako blízky, resp. intenzívny. Z pohovoru s J. vyplynulo, že k matke chodiť nechce z dôvodu, že ho aj jeho sestru matkin priateľ silno bil. I keď matka fyzické tresty detí poprela, znalec považoval za dosť nepravdepodobné, že by si J. bez príčiny vymyslel to, že bol u matky fyzicky trestaný. V závere znaleckého posudku sa znalec domieval, že by bolo vhodné zväčšovať rozsah styku detí s matkou postupne a v rámci toho by mali na sebe pracovať hlavne rodičia detí. Podľa otca okresný súd pri rozhodovaní nezobral do úvahy tieto zistenia, odporúčania znalca a sám dospel k záveru, že je potrebná v prípade starostlivosti o deti radikálna zmena, ktorú znalec odmietol a navrhol postupné rozširovanie stretávania sa matky s deťmi. Podľa otca v rozhodnutí okresného súdu abscentuje zakomponovanie odporúčania súdneho znalca v podobe rozšíreného styku detí s matkou. Vyhovením návrhu matky príde k prudkej okamžitej zmene v zverení detí druhému z rodičov a neočakávanej zníženej intenzite stretávania sa detí s otcom, keďže od rozvodu žijú deti s otcom, ktorý im zabezpečuje každodennú starostlivosť. V dôsledku rozhodnutia súdu o zverení detí do osobnej starostlivosti matky budú deti nútené zmeniť svoje dobre známe prostredie, okruh kamarátov, školu za úplne nové prostredie, nových kamarátov. Matka v súčasnej dobe žije v obci W., ktorá sa nachádza v okrese U. a je asi 40 km vzdialená od obce P., kde deti doteraz navštevujú materskú škôlku a základnú školu. Je vysoký predpoklad, že matka deti prehlási do materskej školy a základnej školy nachádzajúcej sa bližšie k jej trvalému bydlisku. Takýto radikálny odklon v úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom od súčasného stavu nemôže byť v záujme a v prospech maloletých detí. Nestotožnil sa so záverom okresného súdu, že ďalšie zotrvávanie detí v starostlivosti otca je kontraproduktívne a v prípade, ak by boli ponechané v jeho starostlivosti, nemali by možnosť budovať si vzťah s matkou a postupne by došlo k jeho úplnému prerušeniu. Otec matke v stretávaní sa s deťmi nikdy nebránil ani deti negatívne voči matke nemotivoval. Považoval za potrebné, aby bolo stretávanie sa matky s deťmi postupne rozširované, ale nie spôsobom prudkej zmeny tak, ako to rozhodol okresný súd. J. viackrát povedal znalcovi, že bol u matky bitý a je pravdepodobné, že tieto spomienky v ňom stále rezonujú. Aj toto je jeden z dôvodov, prečo by sa malo stretávanie matky s deťmi postupne rozširovať a nevytvárať deťom okamžitý stres z rýchlej zmeny prostredia. Podľa otca v dôsledku rozhodnutia súdu budú deti zmätené, nebudú vedieť „kam patria“, zverením matke sa im okamžite zmení im dobre známe domáce prostredie, prostredie školy, škôlky, okruh kamarátov a nové neznáme prostredie. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

22. K doručenému odvolaniu otca sa písomne vyjadril kolízny opatrovník v podaní zo dňa 20.04.2023. Poukázal na to, že v rámci konania o zmenu zverenia bol vypracovaný znalecký posudok PhDr. Igorom Obuchom, ktorý sa vyjadril, že: „obaja rodičia sú schopní mať v starostlivosti deti, no obaja majú v rámci vykonávania svojich rodičovských kompetencií zjavné limity“. Znalec nevylúčil zo starostlivosti o deti ani jedného rodiča a zámerne nevyjadril názor, ktorý z rodičov má lepšie predpoklady pre vykonávanie starostlivosti o deti z dôvodu, aby vylúčil ešte väčšiu súperivosť o deti medzi rodičmi. Súdnym znalec odporučil obom rodičom intenzívnu psychologickú terapiu, ktorá je nutná aj pre maloleté deti. Kolízny opatrovník uviedol, že striedavá osobná starostlivosť rodičov neprichádza do úvahy už len z dôvodu vzdialenosti bydlísk rodičov a ako aj z dôvodu neefektívnej komunikácie medzi nimi. Otec vykonáva faktickú starostlivosť o maloleté deti od decembra 2021, počas ktorej mali deti úplne odopretý kontakt so svojou matkou, citové väzby maloletých detí s matkou tak ochladli, otec nebol nápomocný kontaktu detí s matkou a vôbec nemal snahu to riešiť. Počas otcovej starostlivosti ukončila PhDr. Y. Y. z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Myjava spoluprácu s deťmi, pričom ako dôvod uvádzala neusmerniteľnosť ich otca. Počas pohovoru s deťmi nadobudla presvedčenie, že „J. trpí syndrómom zavrnutého rodiča a Q. je traumatizovaná neprítomnosťou matky ako kľúčovej vzťahovej osoby“. V záverečnej správe z terapie rodičov Mgr. U. P. uvádza, že: „nenašli sme reálny a závažný dôvod, aby deti matku odmietali z dôvodu pocitu ohrozenia, a preto nedostatočné podporovanie kontaktu s ňou vnímame ako ohrozujúci faktor zdravého vývinu detí“. Kolízny opatrovník poukázal na to, že otec od októbra 2022 až do apríla 2023 nebol schopný deťom zabezpečiť iného, najlepšie klinického psychológa. Súdom nariadená psychologická terapia rodičov a detí bola teda predčasne ukončená. U maloletých detí sa vyskytli problémy v školských zariadeniach, otec nedostatočne dbal o domácu prípravu maloletého J. do školy, J. správanie i prospech sa výrazne zhoršil. U maloletej

Q. sa vyskytol problém s pomočovaním, opakovaná chorobnosť, čo súviselo s výraznou psychickou nepohodou maloletej. Maloletá sa začala v škôlke správať spiatočnicky, neprimerane ku svojmu veku predškolačky. Kolízny opatrovník bol názoru, že zmena výchovného prostredia z domácnosti otca do domácnosti matky bude menším zásahom do integrity oboch detí. Adaptovanie na nové prostredie bude pre deti menej náročné ako úplná citová odcudzenosť detí od vlastnej matky. Zmarenie citového kontaktu detí s matkou by malo nenapraviteľné následky pre ich zdravý emocionálny vývin, čo by mohlo viesť k neschopnosti detí správne fungovať vo vlastných partnerských vzťahoch v budúcnosti. Ďalej uviedol, že v rámci konania o zmenu zverenia maloletých detí okresný súd otcovi upravil styk s maloletými deťmi v čo možno najväčšom rozsahu, čím sa zabezpečí osobný kontakt detí s ich otcom a upevňovanie ich vzájomného vzťahu do budúcnosti. Kolízny opatrovník súhlasil s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania a navrhol napadnutý rozsudok vo všetkých bodoch potvrdiť.

23. Postupom okresného súdu, a to podaním zo dňa 12.04.2023 bolo odvolanie otca doručené matke prostredníctvom právnej zástupkyne (doručenka na č.l. 195 rub spisu) s dátumom doručenia 28.04.2023 s možnosťou sa k nemu v lehote 10 dní písomne vyjadriť, ako aj možnosť vyjadriť sa k vyjadreniu kolízneho opatrovníka (doručenka na č.l. 247 rub spisu) s dátumom doručenia 27.06.2023, ktorú možnosť matka v lehote určenej okresným súdom ani k momentu rozhodovania krajského súdu nevyužila.

24. K doručenému vyjadreniu kolízneho opatrovníka sa písomne vyjadril otec prostredníctvom právnej zástupkyne v podaní zo dňa 22.06.2023. Uviedol, že vyjadrenie bolo vypracované v apríli 2023, od ktorého času sa pomery otca zmenili do takej miery, že predmetné vyjadrenie nereflektuje aktuálnu situáciu. Matka si dňa 07.04.2023 vyzdvihla od otca maloletú Q., ktorá je od toho času v domácnosti matky, otec sa s dcérou nestretol, nemal možnosť s dieťaťom tráviť čas a Q. videl len 08.05.2023, kedy si prišiel obe deti od matky prevziať do svojej starostlivosti. Matka otcovi deti neodovzdala. Od 02.05.2023 do 16.06.2023 bol v domácnosti matky aj maloletý J., pričom počas celého tohto obdobia sa s otcom tak isto nestretol. Obe deti za tento čas nenavštevovali ani predškolské zariadenie ani základnú školu. Za toto obdobie sa otec neustále domáhal toho, aby sa mohol s deťmi nielen stretnúť, ale aby deti navštevovali tak materskú školu, ale aj Základnú školu vo P.. Matka všetky žiadosti otca ignorovala, a to do tej miery, že otec bol nútený využiť všetky dostupné právne prostriedky k tomu, aby zabezpečil aspoň školskú dochádzku maloletého J.. Otec podal dňa 17.05.2023 návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým by súd zaviazal matku odovzdať deti otcovi v zmysle jediného právoplatného rozsudku sp.zn. 9P/53/2021 a Krajský súd v Trenčíne návrh otca zamietol s tým, že v súčasnej dobe sú deti v zmysle právoplatného rozsudku o rozvoze manželstva zverené do jeho opatery, a teda sa môže domáhať výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP. Vzhľadom k stavu, kedy sú obe maloleté deti zverené odo osobnej starostlivosti otca a tento je povinný im zabezpečovať výživu a výchovu, avšak reálne obe deti boli v domácnosti matky, pričom maloletý J. od 02.05.2023 nenavštevoval základnú školu, mal viac ako 100 neospravedlnených hodín, otec podal dňa 06.06.2023 na matku trestné oznámenie a dňa 07.06.2023 návrh na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých. Konanie je vedené na Okresnom súde Trenčín, pracovisko Nové Mesto nad Váhom pod sp.zn. 7Em/1/2023. Otec uviedol, že matka v čase, kedy boli obe deti u nej v domácnosti, nezabezpečila pravidelnú školskú dochádzku maloletého J. do školy, tento sa do školy riadne nepripravoval, nevypracovával domáce úlohy, matka zároveň neumožňovala otcovi stretávanie sa s deťmi, i keď tento sa stretnutia s deťmi domáhal a viackrát prišiel do W.. Matka tiež bez vedomia a súhlasu otca zmenila deťom ošetrojúceho lekára, maloletá Q. prestala navštevovať logopedickú ambulanciu MUDr. H. V. na Myjave, Q. odhlásila z Materskej školy vo P. a prihlásila ju bez súhlasu otca do Materskej školy v W.. Matka konala a koná svojvoľne, nerešpektuje aktuálny právny stav, kedy sú deti zverené do osobnej starostlivosti otca. Ak kolízny opatrovník uvádza, že zmena výchovného prostredia z domácnosti otca do domácnosti matky bude menším zásahom do integrity detí, tak potom bývanie detí v domácnosti matky spôsobilo to, že maloletý J. má zmeškaných a neospravedlnených viac ako 100 hodín, že po jeho návrate do školy zabudol základné matematické operácie, čo je výsledkom toho, že sa s ním matka do školy nepripravovala, neopakovala si učivo, dieťa si nevypracovávalo domáce úlohy, matka sa ani nezaujímal o to, čo v škole preberajú. J. po návrate do školy bol preskúšaný z matematiky a slovenského jazyka, z ktorých dostal päťku. Otec nemal možnosť sa s deťmi stretnúť, privolanú hliadku polície matka ignorovala a deti otcovi neodovzdala. Z uvedeného je zrejmé, že otec bude mať problém sa s matkou na stretávaní s deťmi dohodnúť. Po vydaní rozsudku sp.zn. 9P/43/2022 navrhol otec matke prostredníctvom právnych zástupcov upravenie a postupné rozširovanie stretávania tak, ako to doporučil súdny znalec, avšak matka sa k návrhu otca žiadnym spôsobom nevyjadrila a prestala rešpektovať jediné právoplatné rozhodnutie, a to rozsudok o

rozvoje manželstva. Výchovné prostredie u matky, ktorá dieťaťu dovolila a podporovala ho v tom, aby nenavštevoval školu, nepripravoval sa do školy a neplnil si školské úlohy, nie je ideálnym prostredím pre obe maloleté deti a takéto správanie nie je ani správnym vzorom. Nestotožnil sa so záverom kolízneho opatrovníka, ktoré uvádza vo vyjadrení k odvolaniu. Navrhovaný postup súdneho znalca, ktorý navrhuje postupné rozširovanie styku matky s deťmi, je tou správnou cestou.

25. Postupom okresného súdu bolo vyjadrenie otca z č.l. 249-251 spisu doručené matke prostredníctvom právnej zástupkyne (dňa 02.08.2023) na vedomie.

26. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 34 CSP) na základe podaného odvolania otcom maloletých detí preskúmal vec v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65, § 66, § 67 CMP, ak išlo o odvolanie podané oprávnenou osobou a v zákonnej lehote a za aplikácie ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP postupom bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky pre nariadenie pojednávania, verejným vyhlásením rozsudku krajským súdom za rešpektovania ust. § 219 ods. 1, 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II., III., IV., V., VI. a závislom výroku VIII. potvrdil ako v týchto výrokoch vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP. Rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku VII. zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

27. K procesnému postupu krajského súdu, ktorý prejednal odvolanie otca maloletých detí bez nariadenia pojednávania, sa poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 13CoP/34/2023-259 zo dňa 21.09.2023, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Žiline v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením, v zmysle vyššie uvedeného uznesenia krajského súdu dňa 21.09.2023 a na webovej stránke Krajského súdu v Žiline, na základe čoho boli splnené podmienky k verejnému vyhláseniu rozsudku krajským súdom.

28. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 9P/43/2022 bola zmena úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom J. a Q. T..

29. Pokiaľ aj z odvolania otca elektronicky doručeného okresnému súdu dňa 29.03.2023 (č.l. 189-192 spisu) vyplývalo, že napadol všetky výroky rozsudku okresného súdu, tak ním vyjadrené odvolacie dôvody smerovali len voči výroku o zmene formy osobnej starostlivosti. Podstatou odvolania otca bola námietka, že okresný súd nezobral do úvahy zistenia znalca v znaleckom posudku, jeho odporúčania a dospel k záveru, že je potrebná v prípade starostlivosti o deti radikálna zmena, ktorú znalec v podobe premiestnenia oboch detí k matke odmietol a navrhol postupné rozširovanie stretávania sa matky s deťmi. Nestotožnil so záverom, že ďalšie zotrvávanie detí v jeho starostlivosti je kontraproduktívne a v prípade, ak by boli deti naďalej ponechané v jeho starostlivosti, nemali by možnosť budovať si vzťah s matkou a postupne by došlo k jeho úplnému prerušeniu, keď matke v stretávaní sa s deťmi nikdy nebránil ani deti negatívne voči matke nemotivoval.

30. Predmetom odvolacieho konania vzhľadom na ust. § 65 a 66 CMP je preskúmať správnosť postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, posúdiť, či sú splnené podmienky na zmenu ostatného rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, konkrétne na zverenie maloletých detí do starostlivosti matky, stanovenie výživného otcovi a úpravu styku, nariadenie dohľadu a uloženie povinnosti rodičom maloletých detí podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu.

31. Odvolací súd primárne uvádza, že vo vzťahu k výrokom I., II., III., IV., V., VI. a VIII. týkajúcim sa zverenia maloletých detí do starostlivosti matky, stanovenia výživného otcovi, úprave styku otca s maloletými deťmi, nariadenia dohľadu nad maloletými deťmi, konštatovanej zmeny rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 9P/53/2021 vo výroku II. a nároku na trovy konania sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom pre rozhodnutie si súd prvej inštancie zabezpečil dostatočné podklady, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a dostatočne sa vypořiadal so všetkými vznesenými námietkami účastníkov. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty otca maloletých detí nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie v tejto časti odchýliť. V podrobnostiach odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie a k odvolacím argumentom otca maloletej dodáva už len nasledovné:

32. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

33. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

34. V zmysle vyššie citovaných ustanovení dohody a súdne rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností možno zmeniť, ak sa zmenia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre doterajšiu úpravu, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výkon rodičovských práv a povinností za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane rodičov maloletého alebo na strane maloletého, alebo objektívne - vývojom objektívnych okolností.

35. V zmysle § 217 ods. 1 veta prvá CSP pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Súd pri rozhodovaní teda neprihliada na okolnosti, ktoré by len prípadne mohli v budúcnosti nastať. Ak by sa v čase po rozhodnutí o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohode rodičov o výkone rodičovských práv a povinností zmenili pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť toto rozhodnutie alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností. Zmena pomerov môže spočívať v rôznych okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce z hľadiska záujmu maloletých detí. Pri úvahe o tom, či sa má zmeniť rozhodnutie súdu alebo dohoda rodičov, treba mať na zreteli záujem dieťaťa na jeho riadnej výchove, pri rešpektovaní stálosti výchovného prostredia. Zmena doterajšieho výchovného prostredia je odôvodnená najmä vtedy, keď doterajšie výchovné prostredie už nezabezpečuje priaznivé podmienky pre plnohodnotný vývoj a rozvoj maloletého dieťaťa. Základným predpokladom pre zmenu pôvodného rozhodnutia súdu je, že od pôvodného rozhodnutia došlo k takej zmene pomerov, ktorá vyžaduje zmenu pôvodnej úpravy, zohľadňujúc pritom primárne záujem maloletého dieťaťa.

36. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z ktorého zistil, že maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 9P/53/2021-205 zo dňa 24.03.2022 a súdom bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti otca a matka sa zaviazala prispievať na výživu každého dieťaťa sumou 80,- Eur a bol upravený styk matky s maloletými deťmi. Zároveň mal. J. a mal. Q. bola uložená povinnosť zúčastniť sa psychologického poradenstva, a to za súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom po dobu nevyhnutnú podľa psychológa. Matke a otcovi detí bola uložená povinnosť podrobiť sa psychoterapeutickým sedeniam v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Myjave po dobu 1 roka.

37. Primárne sa odvolací súd zameril na správnosť záverov súdu prvej inštancie o potrebe zveriť maloleté deti do starostlivosti matky. Pri posudzovaní tohto záveru vychádzal z predpokladu, že obaja rodičia sú spôsobilí zastávať samostatne rodičovskú rolu, čo konštatoval aj znalec v znaleckom posudku, avšak podľa správ kolízneho opatrovníka, správ zo základnej školy a materskej školy došlo k faktickému stavu, podľa ktorého otec nezvláda prípravu mal. J. do školy, čo sa prejavuje na jeho školských výsledkoch (najslabší žiak) triedy, v zhoršenom správaní, v neakceptovaní pravidiel, a to napriek znalcom podľa znaleckého posudku zistenému nadpriemernému intelektovému výkonu. U mal. Q. sa nezvládnutá rola otca prejavuje v neistote a úzkosti, pričom vzťah k matke má pozitívny, a to v prípade, ak tam otec nie je, pretože nie je schopná v jeho prítomnosti lásku k matke prejať. Napriek súdom uloženej povinnosti (rozsudok sp. zn. 9P/53/2021 zo dňa 24.03.2022) boli v dôsledku nespolupráce s otcom ukončené psychoterapeutické sedenia v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Myjavy, pričom otec odporučenie, aby pre deti zabezpečil inú odbornú starostlivosť, nezrealizoval (Správa kolízneho opatrovníka z 25.1.2023 na č.l. 123 spisu), a to ani napriek odporúčeniu zo základnej školy vo vzťahu k mal. J., keď mu bola vysvetlená nevyhnutnosť spolupráce s psychologičkou (správa základnej školy na č.l. 124 spisu). Otec mal. detí oproti deklarovanému umožňovaniu kontaktu matky s mal. deťmi tento reálne nezabezpečil a vzťah detí k matke nepodporoval, deti na stretnutie nepripravil, dôsledkom čoho sa prejavilo u mal. detí, a to osobitne u mal. J.

rozporuplné správanie sa voči matke. Aj znalec v znaleckom posudku poukázal na to, že rodičia by sa mali pokúsiť uzavrieť svoju nedobrá minulosť, resp. sa s ňou vyrovnáť, pretože doposiaľ vo svojich rodičovských rolách vzájomne bojujú. Znalec potvrdil, že deti majú v zásade dobrý vzťah k obojmu rodičom, hoci J. vyjadruje určité výhrady voči správaniu sa matky a potrebovali by častejší kontakt s matkou. Je potrebné dať za pravdu otcovi, že znalec v znaleckom posudku uviedol, že za danej situácie by nebolo pre deti vhodné, aby boli nútené „premiestniť sa“ z domácnosti otca do domácnosti matky, avšak zároveň znalec konštatoval aj to, že deťom neprospieva postoj otca, ktorý „dáva ruky preč“ od ich vzťahu s matkou, necháva to na nich, resp. skôr podporuje ich negatívne prejavy voči matke. Je pravdou aj tvrdenie otca, že znalec sa domnieval, že by bolo vhodné zväčšovať rozsah styku detí s matkou postupne, avšak zároveň znalec uviedol, že v rámci toho by mali na sebe pracovať hlavne rodičia. Odvolací súd prihliadol pri posudzovaní záverov znalca (znalecký posudok ako jeden z dôkazných prostriedkov) aj na postoj otca, ktorý sa prejavoval negatívne voči matke (prezentoval aj pred znalcom), čo aj podľa názoru znalca bolo ovplyvnené tým, že cíti „nevyrovnané účty s matkou z predchádzajúceho vzťahu“, ktorý postoj má výrazný vplyv práve na ďalší psychický vývin maloletých detí. Podľa názoru odvolacieho súdu je možné uzavrieť, že podľa výsledkov vykonaného dokazovania otec čiastočnou manipuláciou detí proti matke v rozpore so záujmami detí spôsobil, že mal. J. v určitých situáciách matku odmieta, pričom je potrebné poukázať aj na príčiny na strane otca, ktorý vinní za rozpad vzťahu práve matku. Otec mal. detí nedokázal rešpektovať predchádzajúce súdne rozhodnutie- dohodu rodičov o úprave styku matky s mal. deťmi, nemotivoval deti k styku s matkou a podporoval odmietanie matky, čo má dopad na psychický stav a vývin ako aj správanie sa mal. detí. Otec nesplnil úlohu rodiča, ktorému sú deti zverené do osobnej starostlivosti, teda so zreteľom na záujem dieťaťa na prospešnom styku s druhým rodičom vytvárať vhodné podmienky pre tento styk, a to najmä vedením dieťaťa k správne mu vzťahu k druhému rodičovi. Byť spolu znamená pre rodiča a jeho dieťa jeden zo základných prvkov rodinného života, a to aj napriek nezhodám vo vzťahu medzi rodičmi.

38. Podľa názoru odvolacieho súdu je evidentné, že otec v rámci svojich odvolacích námietok sleduje svoj záujem, keďže určujúca okolnosť - záujem maloletých detí, z pohľadu ktorej je v ich veku s ohľadom na stále prebiehajúci vývin ich osobnosti/psychiky, zásadný/nevyhnutný dostatok citových vnemov/podnetov, ktorého sa im dostáva len od matky, je pre otca sekundárna, nepodstatná. I znalec konštatoval, že u otca podporuje sebavedomie to, keď sa snaží presadiť voči okoliu, potrebuje mať pocit, že je na tom lepšie ako tí druhí, je menej empatický voči okoliu, menej prispôsobivý, „zbiera dôkazy“, že je lepší rodič ako matka.

39. Krajský súd zvyrazňuje, že záujem a potreby detí je potrebné posudzovať v každom jednotlivom prípade zvlášť a so snahou o minimalizáciu negatívnych dôsledkov pre deti. V prejednávanom prípade rovnako ako súd prvej inštancie vzhliadol na strane oboch rodičov- teda otca i matky nedostatky, odstránenie ktorých je v prvom rade na rodičoch maloletých detí. Je nesporné, že pre dobre fungujúci vzťah maloletých detí k rodičom, a to obojmu rodičom, je potrebné, aby obaja rodičia uvedomujúc si zodpovednosť za výchovu ich spoločných detí prestali riešiť „vlastné problémy z minulosti“, kooperovali tak, aby deti, ktoré majú právo na výchovu obojmi rodičmi, mali vytvorené láskyplné, nestresujúce výchovné prostredie a súčasne, aby cez maloleté deti neriešili rodičia svoj negatívny vzťah, ktorý je pred deťmi prezentovaný, a to prebiehajúcim bojom medzi rodičmi. Správanie oboch rodičov je nezrelé. Vzhľadom na zabezpečenie spoluúčasti druhého rodiča na výchove a udržiavaní rodičovského vzťahu a upevňovanie citového putá je podstatný osobný styk rodiča s maloletým dieťaťom, a preto úlohou rodiča, ktorému je zverené do osobnej starostlivosti, je so zreteľom na záujem dieťaťa na prospešnom styku s druhým rodičom vytvárať vhodné podmienky pre tento styk, a to najmä vedením dieťaťa k správne mu vzťahu k druhému rodičovi, k čomu zo strany otca nedošlo. Byť spolu znamená pre rodiča a jeho dieťa jeden zo základných prvkov rodinného života, a to aj napriek nezhodám vo vzťahu medzi rodičmi.

40. Odvolací súd poukazuje i na odporúčanie kolízneho opatrovníka, ktorý bol názoru, že zmena výchovného prostredia z domácnosti otca do domácnosti matky bude menším zásahom do integrity oboch detí, keď adaptovanie na nové prostredie bude pre deti menej náročné ako úplné citové odcudzenie detí od vlastnej matky, keď zmarenie citového kontaktu detí s matkou, by malo nenapraviteľné následky pre ich zdravý emocionálny vývin, čo by mohlo viesť k neschopnosti detí správne fungovať vo vlastných partnerských vzťahoch v budúcnosti.

41. K námietke otca, že súd prvej inštancie nezohľadnil závery znalca, teda, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je potrebné uviesť, že hodnotenie dôkazov

je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten- ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

42. Súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú splnené zákonné podmienky pre zmenu zverenia maloletých detí Melichárkových, ktoré závery boli vyslovené na základe vykonaným dokazovaním zisteného stavu veci a jeho právnym posúdením. Rozhodujúcim faktorom bolo nezvládnutie výchovy mal. J. otcom, prejavenie sa nevyriešených vzťahov otca s matkou na psychike mal. Q. ako aj obmedzenej možnosti matky budovať si vzťah s maloletými deťmi, v dôsledku čoho by mohlo dôjsť postupne k jeho úplnému prerušeniu.

43. Krajský súd zvyrazňuje, že úloha oboch rodičov je v živote maloletého dieťaťa nezastupiteľná a odvolací súd nemá za to, že by tomu bolo inak ani v predmetnej právnej veci. Záujmom detí nepochybné je, aby rodič, ktorému sú zverené, uznával úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote detí. Na túto okolnosť však musia dbať a popracovať na nej obaja rodičia, a to tak matka ako i otec, pretože starostlivosť a výchova maloletých detí predpokladá zabezpečenie nielen materiálnych, ale i nemateriálnych podmienok, ktoré umožňujú rozvíjanie osobnosti maloletých detí. Po rozpade rodiny s maloletými deťmi nielen etika príbuzenských vzťahov, ale aj zákon zaväzuje deti k povinnosti svojich rodičov ctíť a rešpektovať, kým rodičovská zodpovednosť je prikázaná obom rodičom.

44. Pokiaľ otec maloletých detí až vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka (po uplynutí odvolacej lehoty) poukazoval na to, že matka v čase, kedy boli obe deti u nej v domácnosti, nezabezpečila pravidelnú školskú dochádzku J. do školy, že bez jeho vedomia a súhlasu zmenila deťom ošetrojúceho lekára, že otec sa nemal s deťmi možnosť stretnúť, tak uvádza odvolací súd, že tieto neosvedčil, navyiac tieto samy o sebe nemali vplyv na správny záver okresného súdu o tom, že oproti pôvodnej úprave sa zmenili okolnosti opodstatňujúce zmenu doterajšej úpravy, ktoré prevážili nad požiadavkou stálosti výchovného prostredia, a to s dôrazom na záujem maloletých detí vzhľadom na ich ďalší vývin. V tejto súvislosti považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť dôležitosť oboch rodičov v živote detí, na čom musia obaja rodičia popracovať. Práve nahromadené napätie zo stále prebiehajúceho právneho a osobného boja medzi rodičmi vyvolalo emočné problémy u maloletých detí (prejavujúce sa najmä v školských zariadeniach), namiesto toho, aby sa rodičia správali tak, aby sa deťom vzniknutú situáciu snažili uľahčiť.

45. Práve vzhľadom na zabezpečenie spoluúčasti otca na výchove a udržiavaní rodičovského vzťahu, upevňovaní citového puta ako aj práva oboch rodičov rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, okresný súd postupoval vecne správne, ak výrokom III. rozsudku upravil styk otca s maloletými deťmi, a to pre zabezpečenie pocitu maloletých v tom, že môžu byť s oboma rodičmi zohľadňujúc najlepší záujem maloletých detí. Rovnako súhlasí odvolací súd s osobitnou úpravou styku otca s mal. J. podľa výroku IV. rozsudku, umožňujúcou otcovi vytvoriť dostatočný priestor pre realizáciu rodičovskej starostlivosti. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III. a IV. týkajúcich sa úpravy styku ako vecne správne, pričom zohľadnil skutočnosť, že otec maloletých detí sa podieľal na výchove detí, medzi otcom a maloletými deťmi je vytvorený pozitívny vzťah.

46. V súvislosti s určením výživného otcovi na maloleté deti výrokom II. rozsudku bol odvolací súd názoru, že okresný súd rozhodol vecne správne so zohľadnením zákonných podmienok, pričom odvolateľ/ otec k tomuto výroku žiadne vecné námietky neuviedol.

47. Odvolací súd sa stotožnil i so záverom okresného súdu vychádzajúcim z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorý vzhľadom na zložitú situáciu a nedostatky v rodičovských zručnostiach oboch rodičov nad výchovou detí nariadil dohľad vychádzajúc z ust. § 37 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine, a to výrokom VI. rozsudku, vyslovením ktorého vznikla súdu povinnosť ďalej sledovať a v určitých časových intervaloch zisťovať výchovný proces a pomery na strane maloletých detí.

48. Z obsahu odvolania otca vyplýva, že odvolanie smerovalo proti všetkým výrokom rozsudku, pričom odvolacie dôvody predostrel len voči výroku o zmene formy osobnej starostlivosti. Odvolací súd napriek tomu preskúmal celé rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo. Odvolací súd dospel k záveru, že

rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch I., II., III., IV., V., VI. a závislom výroku VIII. o trovách konania bol vecne správny, a preto ho v tejto časti potvrdil.

49. Podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

50. Odvolací súd k výroku VII. napadnutého rozsudku, ktorým bolo uložené výchovné opatrenie, dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti je potrebné zmeniť ako vecne nesprávne z toho dôvodu, že priamo z dikcie vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že pokiaľ súd dospeje k záveru, že je v záujme maloletého dieťaťa uloženie výchovného opatrenia v zmysle ustanovenia § 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine, uloží nielen rodičom, ale zároveň aj maloletým deťom povinnosť podrobiť sa sociálnemu alebo odbornému poradenstvu. Vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie uložil povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu len rodičom maloletých detí, odvolací súd musel v tejto časti napadnuté rozhodnutie zmeniť a uložiť povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu aj maloletým deťom. Pokiaľ ide o určenie konkrétneho zariadenia, ktoré bude odborné poradenstvo poskytovať, v tomto smere nebolo rozhodnutie súdu prvej inštancie vecne správne. V tejto časti bolo potrebné rozhodnúť v záujme maloletých detí, s prihliadnutím predovšetkým na miesto bydliska maloletých detí a matky maloletých detí, ktorej boli maloleté deti výrokom I. napadnutého rozsudku zverené do osobnej starostlivosti, s prihliadnutím i na bydlisko otca, ako aj školské povinnosti a pracovné možnosti účastníkov, preto odvolací súd určil konkrétne zariadenie s ohľadom na bydlisko matky a maloletých detí, a to Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica. Z uvedeného preto odvolací súd výrok VII. napadnutého rozsudku zmenil postupom podľa ust. § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

51. Krajský súd k úplnosti svojmu postupu a rozhodnutiu vo vzťahu k výroku VII. napadnutého rozsudku okresného súdu bez nariadenia pojednávania poukazuje na to, že v odvolacom konaní k tomuto výroku riešil len právnu otázku, pre vyriešenie ktorej nebolo potrebné pred krajským súdom ako odvolacím súdom zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané pred okresným súdom, a tým ani nariadiť na prejednanie odvolania otca v tejto časti pojednávanie pred krajským súdom. Krajský súd poukazuje na ust. § 385 ods. 1 CSP, podľa ktorého nebola splnená ani jedna v tomto zákonom ustanovení uvedených situácií.

52. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd za aplikácie § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 1 a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keď v prejednávanej veci nebol dôvod postupovať podľa ust. § 54 a 55 CMP.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia. Spôsoby výkonu rozhodnutia sú upravené v § 378 a nasl. CMP.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa ust. § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa ust. § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ust. § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa ust. § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa ust. § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.